

Ekonomiutskottet

Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten (SRR 5/2016 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet. Tidsfrist: 14.10.2016.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Päivi Nerg, inrikesministeriet
- handelsråd Tomi Lounema, arbets- och näringsministeriet
- förvaltningsdirektör Asko Harjula, Försörjningsberedskapscentralen
- ledande expert Mika Susi, Finlands näringsliv rf
- professor i cybersäkerhet Jarno Limnell, Aalto-universitetet
- utbildningschef Tero Oittinen, Försvarsutbildningsföreningen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Redogörelsens utgångspunkter

Statsrådet har på grundval av regeringsprogrammet utarbetat en redogörelse om den inre säkerheten. Bakgrunden är den kraftiga förändringen i omvärlden, där kopplingen mellan den inre och yttre säkerheten är starkare än förut. Ekonomiutskottet har i enlighet med sitt ansvarsområde granskat redogörelsen främst med avseende på den finansiella handlingsramen och försörjningsberedskapen.

Utskottet beklagar att den inre säkerheten i redogörelsen begränsas att gälla endast inrikesförvaltningens aktörer. Det förefaller stå i konflikt med den flerdimensionella säkerhetspolitiska miljön som också beskrivs i korthet i redogörelsens förord och i kapitel 3.3 om slutsatser. Ett vertikalt perspektiv som begränsas till ett förvaltningsområde bidrar inte till en helhetsbild av detta komplicerade fenomen. Det finns flera områden som påverkar säkerheten i en mängd avseenden. Sådana är till exempel digitalisering, cybersäkerhet, energi och miljösäkerhet. De ska enligt redogörelsen behandlas som en del av en säkerhetsstrategi som utarbetas efter redogörelsen. Utskottet

Utlåtande EkuU 33/2016 rd

noterar att på grund av detta blir det svårt att greppa olika slags dokument om inre säkerhet i termer av deras betydelse och inbördes relation och hierarki.

Den inre säkerheten som konkurrenskraftsfaktor

Utskottet har granskat den inre säkerheten ur konkurrenskraftens perspektiv. Säkerheten har blivit en konkurrenskraftsfaktor, och företagen värdesätter i tilltagande utsträckning en säker och förutsägbar miljö. Det framträder extra tydligt i den digitala ekonomin där fysisk infrastruktur, information och kompetens flätas samman allt tätare. Företagens val av etableringsort styrs framför allt av faktorer som stabilitet, tillgång till el, kompetenta människor och en välfungerande lagstiftning.

I fråga om att skapa en säkerhetspolitisk miljö är det inte bara en nödvändighet att utnyttja tekniska möjligheter och utveckla kompetensen. Det är också en konkurrensfaktor. Betydande fenomen i sammanhanget är robotisering, sakernas internet, virtualisering, utvecklingen av artificiell intelligens, nanomaterial, bioteknik och energiteknik. Ekonomiutskottet lägger vikt vid de tekniska möjligheterna och målet att alla centrala aktörer inom den inre säkerheten fram till 2020 blir föregångare i att utveckla förfaranden och arbetsformer samt ta i bruk och utnyttja nya teknologier. Det öppnar också för att utveckla företagsamhet och export inom branschen.

Försörjningsberedskap och cybersäkerhet

Försörjningsberedskapen har ett centralt samband med den inre säkerheten. På grund av den ovan beskrivna avgränsningen behandlar redogörelsen egentligen inte frågor relaterade till försörjningsberedskap, utan de ska beaktas i den kommande strategin för inre säkerhet. På grundval av erhållen utredning anser ekonomiutskottet att riskerna beträffande den materiella försörjningsberedskapen för de olika sektorerna, det vill säga energiförsörjning, livsmedelsförsörjning, försvarsmaktens krigstida underhåll, logistik och hälsovård, allmänt taget kan anses vara väl under kontroll. Däremot är det väsentligt svårare att bedöma fenomen inom cybersäkerhet som är nära relaterade till dessa.

I fråga om cybersäkerhet hör hotbilderna ihop med dels infrastrukturen, dels konsekvens i informationen. Samtidigt betonas hotbildernas inbördes beroende och sammanflätning samt ägarskapet. I en sådan handlingsram betonas särskilt betydelsen av datakablar och centraler och det fysiska skyddet för infrastrukturen. Ekonomiutskottet noterar att redogörelsen inte tar upp exempelvis det fysiska trygghandlet av den infrastruktur som behövs för datacentraler och informationsöverföring.

Samarbetet mellan företagen och myndigheterna

I säkrandet av den inre säkerheten betonas samarbetet mellan företag och myndigheter också av den anledningen att samhällets centrala infrastruktur ägs av företag. Näringslivet upprätthåller också en betydande del av samhällets vitala funktioner. Den privata sektorn måste medverka för att försörjningsberedskapen ska kunna tryggas och verksamheten fortgå. Utbytet av information mellan myndigheter och företag måste fungera väl. Den inre säkerheten och försörjningsberedskapen bör beaktas som strategiska utgångspunkter också i statens ägarpolitik.

Utlåtande EkUU 33/2016 rd

Ekonomiutskottet betonar betydelsen av de ovan beskrivna fenomenen och aspekterna när den kommande strategin för inre säkerhet ska utarbetas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottet föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 7.10.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kaj Turunen saf
vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Harry Harkimo saml
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Eero Lehti saml
medlem Rami Lehto saf
medlem Markus Lohi cent (delvis)
medlem Martti Mölsä saf
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Ville Skinnari sd
medlem Antero Vartia gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.